

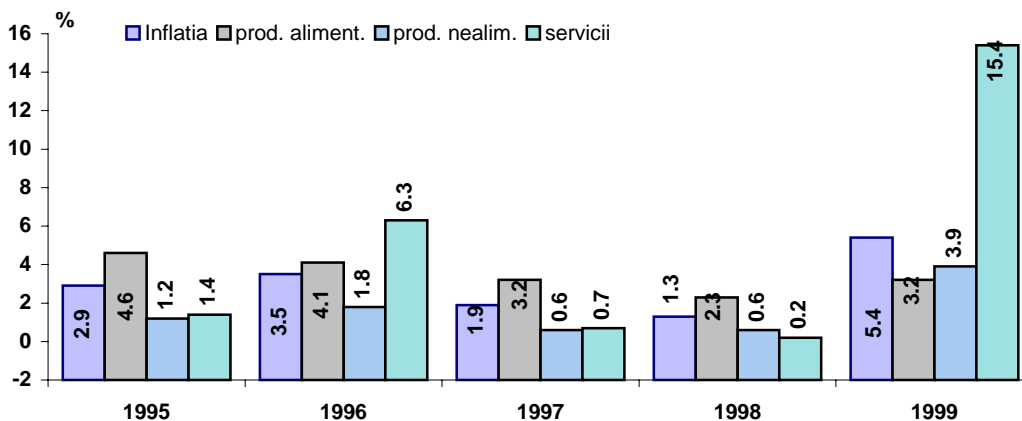
Sinteză monetară nr.1*99 Ianuarie, 1999

Inflația

În luna ianuarie 1999 indicele prețurilor de consum a consemnat o creștere față de luna decembrie 1998 de 5.4 la sută, înregistrând cea mai mare creștere în luna ianuarie pe parcursul anilor 1995–1999. Ea a fost cauzată de majorarea prețurilor la serviciile cu plată prestate populației, care au crescut față de luna precedentă cu 15.4 la sută. Concomitent prețurile la produsele alimentare și cele nealimentare s-au majorat față de luna decembrie 1998 cu 3.2 și 3.9 la sută respectiv (graficul nr.2).

Creșterea prețurilor la serviciile cu plată prestate populației a fost cauzată de

Graficul nr.2. Creșterea prețurilor în structura (ianuarie)

majorarea față de luna precedentă a tarifelor la alimentația cu apă caldă și căldură centralizată - cu 33 la sută; apă rece - cu 39 la sută; energia electrică - cu 42 la sută.

Majorarea tarifelor la serviciile menționate a fost o consecință a creșterii prețurilor la mărfurile de import, în deosebi la combustibil.

Indicele prețurilor de consum în luna ianuarie 1999 a crescut față de luna corespunzătoare a anului 1998 cu 23 la sută.

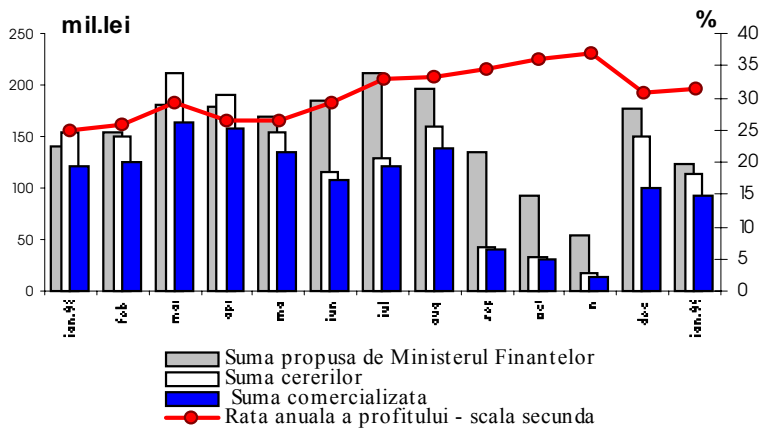
Operațiunile de piață deschisă și piața hârtiilor de valoare de stat

În baza articolului nr.2 din Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei și a Hotărârii Consiliului de Administrație al BNM nr.6 din 15.01.99, *rata de bază* a BNM pentru luna ianuarie a fost stabilită în mărime de 33.48 la sută anual – pentru creditele acordate pe termen scurt și mediu (până la 5 ani), iar pentru creditele pe termen lung - 19.2 la sută.

Pe parcursul lunii gestionare BNM a acordat o singură *facilitate de lombard* în volum de 0.68 mil. lei, contra unei dobânzi de 37.63 la sută.

Pornind de la situația pe piața financiară, în special în domeniul datoriei guvernului față de BNM, în aceeași perioadă BNM a efectuat **operațiuni de piață deschisă** prin intermediul licitațiilor de vânzare a hârtiilor de valoare de stat (HVS) din portofoliu său (în sumă de 5 mil. lei) și a licitațiilor REPO de vânzare (10 mil. lei). Ratele medii efective ale profitului au constituit 29.4 și 25.7 la sută respectiv.

Graficul nr.3. Totalurile licitațiilor de comercializare a hartiilor de valoare de stat

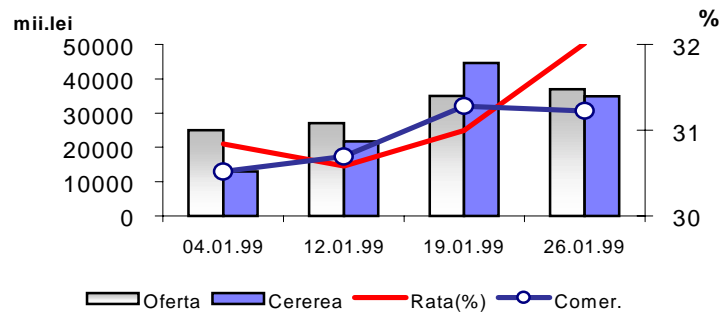
Pe piața primară

În această lună s-a înregistrat o scădere de 24 la sută față de luna precedentă a cererii față de HVS (114.2 mil. lei). Fapt ce a condus la micșorarea volumului comercializării HVS până la 92.9 mil. lei, ceea ce constituie 75 la sută din volumul oferit de Ministerul Finanțelor (124 mil. lei) (graficul nr.3). Comparativ cu luna decembrie comercializarea

HVS s-a micșorat cu 6.3 la sută sau cu 6.2 mil. lei.

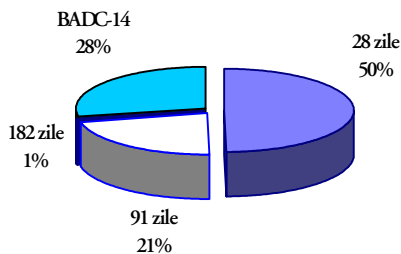
Analizând evoluția totalurilor licitațiilor pe parcursul lunii, se observă o creștere treptată a cererii și respectiv a volumului comercializării, excepție fiind licitația din 26.01.99 (graficul nr.4).

Graficul nr.4. Oferta și cererea HVS în luna ianuarie 1999

Ca urmare a creșterii ratei nominale a profitului în a

Graficul nr.5. Structura comercializării HVS (ianuarie 1999)

doua jumătate a lunii, rata medie pentru luna ianuarie s-a majorat până la 31.2 la sută, fiind cu 0.4 puncte procentuale superioară celei din decembrie 1998.

Deși în structura volumului HVS comercializate au predominat bonurile cu termene mici de circulație, în luna gestionară, după o întrerupere de doua luni a fost reluată emiterea bonurilor de trezorerie cu termen de circulație de 182 zile (graficul nr.5).

Ca și în luna precedentă, în luna ianuarie

a continuat diminuarea ponderii HVS procurate de investitorii autohtoni în favoarea sectorului bancar, căruia i-a revenit 94.4 la sută din volumul total al HVS comercializate.

La 01.02.99 în circulație se aflau HVS în valoare nominală de 1808.6 mil. lei, care au fost repartizate în felul următor:

- portofoliile proprii ale băncilor - 188.9mil.lei sau 10.4 la sută din suma totală;
- portofoliile clienților băncilor – 77.1 mil. lei sau 4.3 la sută;
- portofoliul Băncii Naționale – 1542.6 mil. lei sau 85.3 la sută.

Piața creditelor și a depozitelor

În luna ianuarie băncile comerciale au acordat economiei **credite în moneda națională** în sumă de 40.1 mil. lei sau cu 43.1 la sută mai puțin față de luna decembrie. De menționat, că acordarea creditelor în mediu pe lună în anul precedent a constituit 106.8 mil. lei.

Comparativ cu luna decembrie s-a schimbat esențial structura creditelor acordate: de la 24.4 până la 54.5 la sută a crescut ponderea creditelor pe termen de la 3 până la 12 luni (graficul nr.6), concomitent a diminuat ponderea creditelor acordate până la 3 luni și a celor de peste 12 luni (respectiv cu 21.3 și 8.9 puncte procentuale).

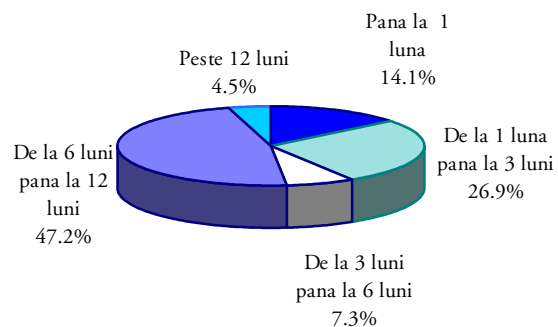
Rata medie a dobânzii la creditele acordate în moneda națională s-a majorat față de luna precedentă cu 3.1 puncte procentuale și a constituit 37.4 la sută. Această dobândă a crescut exclusiv pe seama majorării dobânzii la creditele acordate persoanelor juridice (de la 34.2 până la 37.6 la sută), cărora le revine 96.4 la sută din volumul total al creditelor în MDL.

Volumul **creditelor acordate în valută străină** a constituit 17.1 mil. lei, fiind cu 11.3 la sută în scădere față de luna decembrie.

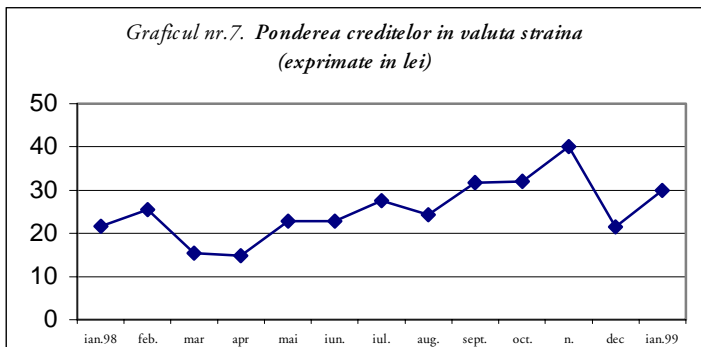
Dominante în această lună au fost creditele acordate în valută străină pe termen de la 3 până la 12 luni, a căror cotă-parte s-a majorat de la 47.1 până la 73.4 la sută din volumul total. În diminuare esențială (cu 39.6 puncte procentuale) s-a aflat ponderea creditelor acordate pe termen de peste 12 luni.

Rata medie la creditele acordate în valută străină s-a majorat de la 20.0 la sută în decembrie până la 23.9 la sută în ianuarie.

Graficul nr.6. *Structura creditelor acordate de catre bancile comerciale in MDL in luna ianuarie 1999*

În total creditele acordate economiei naționale în luna gestionară au constituit 57.2 mil. lei, fiind cu 36.3 la sută mai puțin față de luna precedentă.

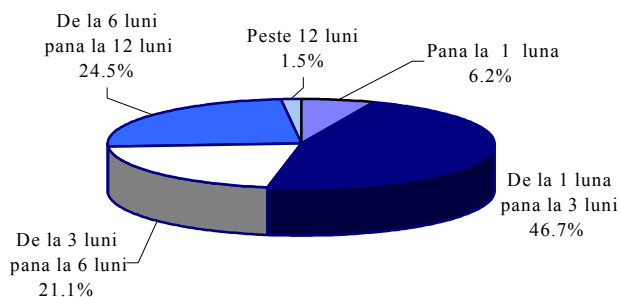

Din structura creditelor acordate se observă, că spre deosebire de luna precedentă, ponderea creditelor în valută străină (recalculat în lei) este în creștere (graficul nr.7).

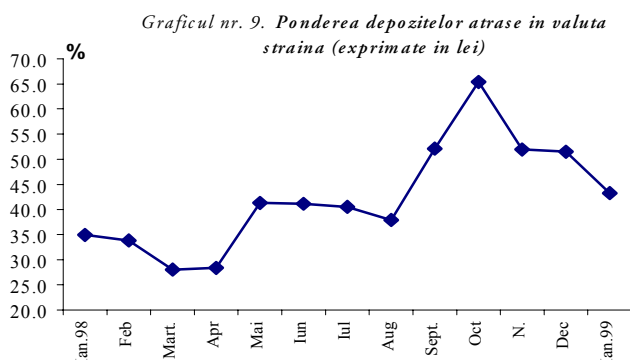
Caracteristic pentru această lună este micșorarea dobânzii la **depozitele pe termen atrase în moneda națională**, concomitent cu creșterea dobânzii la creditele acordate în MDL. Deși micșorarea este neesențială (de la 30.1 la sută în decembrie până la 29.99 la sută în ianuarie), se poate de menționat o oarecare ameliorare pe piața depozitelor. Fapt confirmat și de creșterea cu 22.2 la sută față de luna decembrie a volumului depozitelor respective atrase (39.1 mil. lei).

În structura depozitelor atrase în moneda națională s-a majorat ponderea depozitelor de la 3 până la 12 luni (de la 35.2 până la 45.6 la sută) și s-a micșorat cota-parte pentru cele până la 3 luni (de la 61 până la 52.9 la sută), (graficul nr.8).

Graficul nr.8. Structura depozitelor atrase de bancile comerciale în ianuarie 1999

Concomitent cu creșterea depozitelor în moneda națională s-a diminuat cu 12.3 la sută volumul **depozitelor pe termen atrase în valută străină**, însumând 29.81 mil. lei. În creștere cu 10.2 puncte procentuale s-a aflat ponderea depozitelor atrase de la 3 până la 12 luni, pe când ponderea celor atrase până la o lună s-a diminuat în aceeași măsură.

Dobânda la depozitele în valută străină s-a majorat de la 5.98 până la 6.37 la sută.

În structura depozitelor atrase în luna de referință a continuat să scadă ponderea depozitelor în valută străină, fapt ce denotă că stabilitatea relativă a cursului monedei naționale contribuie la creșterea solicitării depozitelor în MDL (graficul nr.9).

Soldul mijloacelor bănești de pe conturile clienților băncilor comerciale la 01.02.99 a constituit 897.5 mil. lei și s-a redus cu 1.7 mil. lei față de 01.01.99. În structura lor depozitele în lei, inclusiv conturile curente, s-au micșorat cu 8.9 mil. lei. Totodată depozitele în valută străină (exprimate în MDL) au crescut cu 7.1 mil. lei, fiind recalculate în USD aceste depozite s-au redus cu 1.6 mil. USD.

În componența soldurilor depozitelor în MDL cele pe termen au alcătuit suma de 319.1 mil. lei, majorându-se cu 20.1 mil. lei datorită creșterii atât a depozitelor persoanelor fizice (cu 13.6 mil. lei), cât și a celor ale persoanelor juridice (cu 6.6 mil. lei).

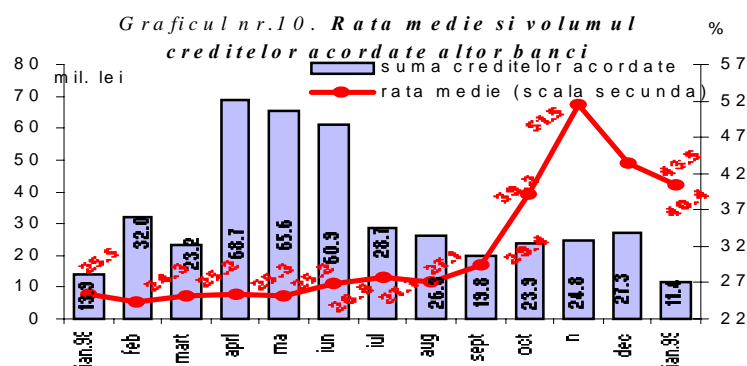
Schimbările ce au avut loc pe piața creditelor și depozitelor atrase pot fi rezumate astfel:

- ✓ a crescut ponderea creditelor acordate în valută străină, deși preponderente sânt cele în monedă națională;
- ✓ a crescut volumul creditelor acordate și a depozitelor atrase pe termen de la 3 la 12 luni;
- ✓ s-au majorat ratele medii la creditele acordate (în MDL și în valută străină) și la depozitele în valută străină, concomitent s-au micșorat dobânzile pentru depozitele atrase în moneda națională;
- ✓ s-a majorat cu circa 3 puncte procentuale marja atât la creditele și depozitele în lei, cât și la cele în valută străină (tabelul nr.2).
- ✓ s-a majorat marja la creditele și depozitele acordate persoanelor juridice, micșorându-se cea pentru creditele acordate persoanelor fizice.

Tabelul nr.2. RATA MEDIE A DOBÂNZII LA CREDITE ȘI ANGAJAMENTE(%)

	Rata medie a dobânzii la creditele în MDL	Rata medie a dobânzii la angajamentele în MDL	Marja	Rata medie a dobânzii la creditele valutare	Rata medie a dobânzii la angajamentele valutare	Marja
PÂNĂ LA 1 LUNĂ	41.74	25.69	16.05	20.71	5.28	15.43
DE LA 1 LUNĂ PÂNĂ LA 3 LUNI	33.16	31.14	2.02	27.16	5.62	21.54
DE LA 3 LUNI PÂNĂ LA 6 LUNI	33.88	31.89	1.99	26.10	5.19	20.91
DE LA 6 LUNI PÂNĂ LA 12 LUNI	40.04	27.71	12.33	21.16	9.33	11.83
PESTE 12 LUNI	27.44	22.50	4.94	21.77	0.0	21.77
RATA MEDIE A DOBÂNZII PE SISTEMUL BANCAR	37.42	29.99	7.43	23.93	6.37	17.56

În luna ianuarie au fost acordate **credite interbancare** în valoare de 11.4 mil. lei, sau cu 58.2 la sută mai puțin, comparativ cu luna precedentă. Rata medie la creditele interbancare a constituit 40.38 la sută anual, micșorându-se cu 3.1 puncte procentuale (graficul nr.10).

Masa monetară

La 1 februarie 1999 masa monetară a alcătuit suma de 1718.5 mil. lei și s-a redus față de 1 ianuarie cu 37.2 mil. lei.

Activele externe nete pe sistemul bancar s-au majorat cu 44.8 mil. lei, în special din contul majorării activelor externe nete ale băncilor comerciale (cu 39.5 mil. lei). În această perioadă rezervele valutare ale statului (BNM) au crescut cu 37.9 mil. USD, inclusiv în urma recepționării tranșei a patra în cadrul Facilității de Finanțare Extinsă în volum de 35 mil. USD.

Reducerea masei monetare a avut loc în urma reducerii datoriei pe credite ale agenților economici cu 51.4 mil. lei. Drept consecință a acesteia, precum și în urma procurării HVS de către băncile comerciale a crescut ponderea creditării guvernului în structura creditului intern al sistemului bancar. Bani în circulație s-au diminuat cu 34.8 mil. lei, deci s-a redus coeficientul lichidității.

Concomitent s-a diminuat baza monetară cu 25.8 mil. lei, însumând 1035.1 mil. lei. BNM a comercializat din portofoliul său HVS în sumă de 4.5 mil. lei în scopul realizării politicii monetare, de asemenea au fost rambursate credite de către băncile comerciale în sumă de 22.0 mil. lei, ceea ce a cauzat reducerea bazei monetare. BNM a procurat valută străină, ceea ce a majorat baza monetară.

Ponderea resurselor acordate de Banca Națională a Moldovei băncilor comerciale în volumul total al creditelor în economie a constituit 12.1 la sută.

Schimbările în structura masei monetare sunt reflectate în tabelul următor:

Tabelul nr.3 **Evoluția masei monetare (mil. lei)**

Componentele masei monetare	dec.98	Ponderea (%)	ian.99	cresterea	Ponderea (%)
MASA MONETARA	1755.8	100.0	1718.5	-2.1	100.0
BANI IN CIRCULATIE	855.3	48.7	820.5	-4.1	47.7
DEPOZITE LA VEDERE	202.4	11.5	173.4	-14.3	10.1
- ale persoanelor juridice	186.6	10.6	163.6	-12.3	9.5
- ale persoanelor fizice	15.9	0.9	9.8	-38.1	0.6
DEPOZITE PE TERMEN SI PE TERMEN LUNG	299.0	17.0	319.1	6.7	18.6
- ale persoanelor juridice	45.9	2.6	52.4	14.3	3.1
- ale persoanelor fizice	253.1	14.4	266.7	5.4	15.5
DEPOZITE IN VALUTA STRAINA	397.8	22.7	404.9	1.8	23.6
- ale persoanelor juridice	192.1	10.9	195.9	2.0	11.4
- ale persoanelor fizice	205.7	11.7	209.1	1.6	12.2
INSTRUMENTELE PIETEI MONETARE	1.2	0.1	0.5	-58.3	0.0

Deci, în structură s-au produs următoarele: s-a diminuat ponderea banilor în circulație (de la 48.7 până la 47.7 la sută), a crescut ponderea depozitelor pe termen și cea a depunerilor în valută străină de la 17.0 până la 18.6 la sută și de la 22.7 până la 23.6 la sută respectiv.

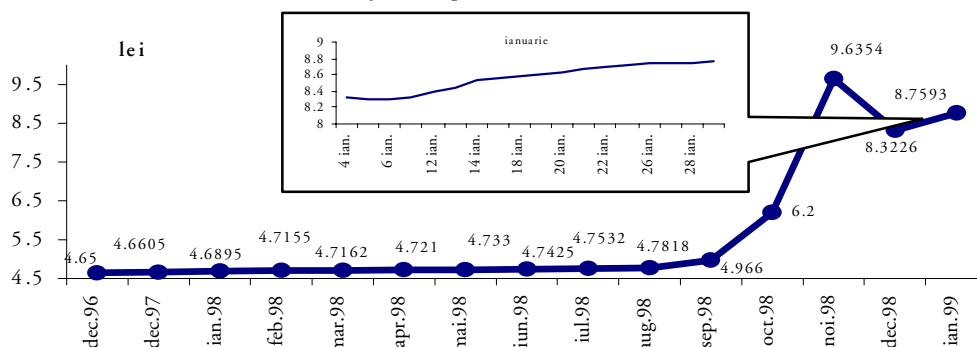
Piața valutară

Ca rezultat al evoluției piețelor financiare și valutare pe parcursul ultimelor luni politica valutară a Băncii Naționale a Moldovei a avut ca obiectiv menținerea și consolidarea nivelului rezervelor valutare ale statului.

În luna gestionară cursul oficial a avut o tendință de depreciere de la 8.3226 lei moldovenești pentru 1 USD la începutul lunii până la 8.7593 lei la sfârșitul lunii (graficul nr.12).

Față de luna decembrie 1997, MDL s-a depreciat în termeni nominali cu 5.25 la

Graficul nr.12. Cursul de schimb MDL/USD
(la sfîrșitul perioadei)

sută, iar în termeni reali s-a apreciat cu 0.15 la sută.

De menționat, că în comparație cu luna decembrie 1998 cursul mediu lunar al MDL față de USD s-a apreciat de la 8.5412 până la 8.5291 (tabelul nr.4).

Tabelul nr.4 . Cursul mediu de schimb

	USD(1\$)	RUR(1000)	DEM	ROL(1000)
1994	4.0667	1.9750	...	2.3850
1995	4.4950	0.9844	3.1380	2.2167
1996	4.6026	0.8962	3.0609	1.4672
1997	4.6236	0.7979	2.6744	0.6291
1998	5.3686	0.6310	3.0749	0.5950
decembrie 1998	8.5412	0.4079	5.1150	0.8070
ianuarie 1999	8.5291	0.3734	5.0722	0.7490

În luna ianuarie 1999 volumul total de USD tranzacționați în cadrul ședințelor de fixing ale Bursei Valutare Interbancare a Moldovei (BVIM) a constituit 13.5 mil. USD, micșorându-se față de luna precedentă cu 23.3 mil. USD sau de 2.72 ori. Volumul net al operațiunilor Băncii Naționale a Moldovei pe piața interbancară este de 1.5 mil. USD (vânzarea – 0, cumpărarea – 1.5 mil. USD).

Cursul de schimb al leului moldovenesc la punctele și casele de schimb valutar reflectă aceeași tendință ca și cursul oficial al monedei naționale.

La 31.01.1999 datoria față de Fondul Monetar Internațional (FMI) s-a cifrat la circa 209.6 mil. USD (150.56 mil. DST).

La 07.01.99 a fost recepționată tranșa a patra în cadrul Facilității de Finanțare Extinsă în valoare de 25 mil. DST (sau circa 35 mil. USD).